

บทความวิจัย (Research Article)

กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ
ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET)
ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอบ้านฝางจังหวัดขอนแก่น

Strategies for Developing Non-Formal Education at the Basic Education
Level to Raise Academic Achievement Results in Nation Educational
Tests (N-Net) of the Center for Non-Formal and Informal Education,
Ban Fang District, Khon Kaen Province

นุรัต วรกฎ¹

Nurat Worakot¹

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝางจังหวัดขอนแก่น¹

Non-Formal and Informal Education Center, Ban Fang District, Khon Kaen Province¹

Received: February 6, 2024 Revised: February 28, 2024, Accepted: March 2, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) พัฒนากลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) 3) ศึกษาผลการใช้กลยุทธ์ และ 4) ประเมินและปรับปรุงกลยุทธ์ ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ คือ การวิจัยและพัฒนา ดำเนินการ 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนา ระยะที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์ ระยะที่ 3 การทดลองและประเมินผลการใช้กลยุทธ์ และระยะที่ 4 การประเมินประสิทธิผลและปรับปรุงกลยุทธ์ ผลการวิจัย พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบ้านฝาง มี 3 ด้าน รวมจำนวน 7 กลยุทธ์ คือ 1. ด้านการบริหารจัดการมี 3 กลยุทธ์ คือ 1) การนิเทศภายในสถานศึกษา 2) การส่งเสริมชุมชนวิชาชีพ(PLC) และ 3) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2. ด้านการพัฒนาคุณภาพครู มี 2 กลยุทธ์ คือ 1) ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning 2) ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน 3. ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนมี 2 กลยุทธ์ คือ 1) พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง และ 2) พัฒนาทักษะวิชาการผู้เรียนรายบุคคล การประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการใช้กลยุทธ์ พบว่า 1) ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 2) ผลการจัดการเรียนรู้ของครูมีคุณภาพระดับมาก 3) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ปีการศึกษา 2565 สูงกว่าปีการศึกษา 2564 ทุกระดับ 2) ผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด และกลยุทธ์มีประสิทธิภาพร้อยละ 99.02

คำสำคัญ: กลยุทธ์, ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ, การศึกษานอกระบบ

¹ Corresponding author, Tel. 081-0497437, Email: nuratkawin@gmail.com

Abstract

This research has a purpose: 1) Study the problem of raising academic achievement levels. 2) Develop strategies for developing non-formal education at the basic education level. To raise academic achievement National educational test results (N-NET). 3) Study the results of using strategies. 4) To evaluate and improve strategies. The research method used is research and development (Research and Development: R&D) carried out in 4 phases: Phase 1 Study of problem conditions and development guidelines; Phase 2 Strategy development Phase; 3 Experimentation and evaluation of strategy use. Phase; 4 Evaluation of efficiency and improvement of strategies. The results of the research found that strategies for developing non-formal education at the basic education level to raise academic achievement. The results of the National Education Test (N-NET) of the Non-Formal and Informal Education Center, Ban Fang District, have 3 areas, a total of 7 strategies: 1. On the management side, there are 3 strategies: 1) Supervision within the educational institution. 2) Promoting professional communities (PLC). 3) Developing school curriculum. 2. In terms of developing teacher quality, there are 2 strategies: 1) Encourage teachers to organize teaching using Active Learning, 2) Encourage teachers to conduct research in the classroom. 3. In terms of student quality development, there are 2 parts: 1) Develop a student care and assistance system to be effective and continuous. 2) Develop individual student academic skills. The suitability assessment was at the highest level. The results of using the strategy found that; 1) teachers are at a high level of satisfaction. 2) the results of teachers' learning management are of high quality. 3) students have academic achievement. National educational test results (N-NET) Academic Year 2022 Higher than academic year 2021 at all levels. 2) Learners have the highest level of satisfaction, and the strategy was 99.02 percent effective.

Keywords: Strategy, Raising Academic Achievement, N-NET, Non-Formal Education

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีชีวิตของคนในสังคม การจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น แต่เดิมการศึกษาอาจมุ่งเน้นเพียงให้ผู้เรียนมีทักษะการอ่านออกเขียนได้ หรือคิดเป็น เท่านั้น แต่สำหรับในศตวรรษที่ 21 ต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการปฏิบัติและการสร้างแรงบันดาลใจไปพร้อมกัน ผู้เรียนจะไม่เป็นเพียงผู้รับ (Passive Learning) แต่จะได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (Active Learning) โดยมีครูคอยออกแบบการเรียนรู้เพื่อช่วยผู้เรียนให้บรรลุผล ในลักษณะการเป็นโค้ช (Coach) และอำนวยความสะดวก (Facilitator) (นพพร ชลารักษ์, 2558) การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่มีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน ผู้วิจัยได้ตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามกระแสการเปลี่ยนแปลงและข้อมูลที่กำลังมาทั้งหมดข้างต้น ประกอบกับในปีงบประมาณ

2564 ได้เป็นสถานศึกษานำร่องการทดลองใช้ ว.PA ของสำนักงานข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) จึงเกิดแรงบันดาลใจในการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาพัฒนาสถานศึกษา โดยคิดค้นกระบวนการที่หลากหลาย มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของครูและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) เป็นหลัก เริ่มจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาและคิดค้นกลยุทธ์หรือแนวทางการพัฒนาที่ตรงประเด็น ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จากเอกสารรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา(Self-Assessment Report : SAR) ปี 2562 และเอกสารรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2562 (ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง ,2563) ประกอบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนวิชาชีพ (PLC) ร่วมกับครูและบุคลากรพบว่า ปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบที่จำเป็นต้องพัฒนาเร่งด่วน คือ การจัดการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 โดยจากการวิเคราะห์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของผู้เรียนทั้ง 3 ระดับ พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยภาพรวมในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับประเทศ มีจำนวนรายวิชาที่ผ่านค่าเป้าหมายระดับประเทศน้อย(สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2562) และจากการศึกษาสภาพปัญหาเบื้องต้น พบว่ามีจุดอ่อนในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านผู้เรียน พบว่า 1) ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยคะแนนสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ย้อนหลัง 2 ปี ต่ำไม่มีรายวิชาหรือสาระการเรียนรู้ ผ่านค่าเป้าหมายมาตรฐานขั้นต่ำระดับประเทศ 2) สถิติร้อยละการเข้าสอบปลายภาคเรียนของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำ เข้าสอบเพียงร้อยละ 61 3) ผู้เรียนขาดทักษะการคิด วิเคราะห์ และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รวมถึงทักษะทางวิชาการ 4) ผู้เรียนเป็นกลุ่มเป้าหมายนอกระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาที่ส่งต่อการเรียนรู้ที่แตกต่างกันเป็นรายบุคคล มีความจำเป็นต้องวิเคราะห์และช่วยเหลือเป็นรายบุคคล สอดคล้องกับ อรสา ดีทุ่ง (2558) ได้ศึกษากลยุทธ์การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดเชียงใหม่ ได้กล่าวว่า ปัญหาการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนาบุคลากร และจำเริญ จิตรหลัง (2562) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การยกระดับผลสัมฤทธิ์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จากการศึกษาและเอกสารผลการวิเคราะห์ปัญหาคุณภาพผู้เรียนจากสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2560 และปีการศึกษา 2561 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 437 โรงเรียน ผลการวิจัย พบว่ามีสภาพปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาและช่วยเหลือนักเรียน ด้านการพัฒนาครู ด้านผู้ปกครองและ ด้านการบริหารจัดการ

2. ด้านครู พบว่า 1) ครูขาดความตระหนัก เนื่องจากเป็นครูที่ปฏิบัติงานมานาน ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานตามหน้าที่และขาดกระบวนการเสริมสร้างแรงจูงใจ ให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียน 2) ครูจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นรูปแบบเดิม ผู้เรียนขาดการมีส่วนร่วม ขาดการเสริมแรง กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ 3) ครูขาดทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 4) ครูขาดการแนะนำช่วยเหลือในการจัดการเรียนรู้ 5) ครูขาดการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ อภิวัฒน์ แสนคุ้ม (2561) ได้ศึกษา การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยนวัตกรรม “School Test” โรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษา ได้สร้างนวัตกรรมการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยนวัตกรรม “School Test” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดย

เริ่มต้นจากการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ และวิจัยในชั้นเรียน การกำกับนิเทศการเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและ การให้ความช่วยเหลือ และมีขั้นตอนการพัฒนาตามลำดับ

3. ด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา พบว่า 1) ขาดระบบนิเทศห้องเรียนช่วยเหลือ แนะนำ และการเสริมสร้างขวัญกำลังใจครู ในการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ 2) ขาดแนวทางช่วยเหลือผู้เรียนรายบุคคลอย่างเป็นระบบ 3) ขาดกลยุทธ์หรือแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) ขาดการกำกับติดตามอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง 5) ขาดกระบวนการจัดการความรู้หรือกระบวนการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชุมชนวิชาชีพ (PLC) เพื่อให้เกิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน 6) ขาดสื่อหรือนวัตกรรมพัฒนาการเรียนรู้และทักษะวิชาการผู้เรียนรายบุคคล (ศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง, 2563) สอดคล้องกับ Price (2001) ได้ศึกษา การนำแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติโดยใช้กรณีตัวอย่าง จากเขตพื้นที่ของโรงเรียน 3 เขต พบว่า การที่จะดำเนินการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้นั้น จะต้องแบ่งการพัฒนออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านครูและด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา ทั้งนี้ ผู้บริหารต้องทำความเข้าใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา ด้วยกระบวนการสร้างพลังการเรียนรู้ การสร้างการรับรู้ให้ผู้ร่วมงานในมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา สร้างความร่วมมือร่วมใจให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการดำเนินงานและอภิวัฒน์ แส่นคัม (2561) ได้ศึกษา การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยนวัตกรรม “School Test” โรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ได้สร้างนวัตกรรมการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยนวัตกรรม “School Test” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยเริ่มต้นจากการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้บริหาร ครูและบุคลากรจึงมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมีเป้าหมายดำเนินการพัฒนาแบบองค์รวมทั้ง 3 ด้านไปพร้อมกัน คือ ด้านผู้เรียน ด้านครู และด้านการบริหารจัดการ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการสถานศึกษา ซึ่งมีบทบาทและหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนครูผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีศักยภาพและประสิทธิภาพ จึงได้คิดค้นนวัตกรรมหรือแนวทางการพัฒนาโดยดำเนินการ ศึกษาวิจัยพัฒนากลยุทธ์การจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ที่มุ่งพัฒนาแบบองค์รวมทั้งด้านการบริหารจัดการ การพัฒนาคุณภาพครู และคุณภาพผู้เรียน เพราะหัวใจสำคัญของการพัฒนาคือการมุ่งพัฒนาที่ตัวผู้เรียนให้ได้รับความช่วยเหลือทางการเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

3. เพื่อศึกษาผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินา (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

4. เพื่อประเมินและปรับปรุงกลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินา (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบหรือกลยุทธ์ ผู้วิจัยได้สรุปแนวทางการกลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินาผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินา (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ ดำเนินการ ดังนี้

1.1 การศึกษาเอกสารการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องของสถานศึกษา เช่น เอกสารรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา(Self-Assessment Report : SAR) รายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ รายงานคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินา (N-NET) เพื่อวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ โดยใช้วิธีการบรรยายแบบอุปนัยวิเคราะห์ จากเอกสาร

1.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ข้าราชการครูบุคลากรทางการศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการในสถานศึกษา

ขั้นที่ 2 พัฒนากลยุทธ์

2.1 ศึกษาประเด็นปัญหาและแนวทางการพัฒนากลยุทธ์ โดย

2.1.1 วิเคราะห์ประเด็นจากผลการศึกษาสภาพปัญหา ในระยะที่ 1 การศึกษาเอกสารการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องของสถานศึกษาและการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

2.1.2 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษา เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แหล่งข้อมูลในขั้นตอนนี้ ได้แก่ เอกสาร ตำรา บทความงานวิจัย ทั้งภายในและต่างประเทศ โดยการนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ แล้วนำมาจัดหมวดหมู่

2.1.3 การศึกษาพฤติกรรมสถานศึกษาที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินาจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-NET) อยู่ในระดับสูงสุดในพื้นที่สรุปผลการวิเคราะห์เป็นสารสนเทศเพื่อกำหนดประเด็นการยกเร่งกลยุทธ์

2.2 ดำเนินการร่างกลยุทธ์

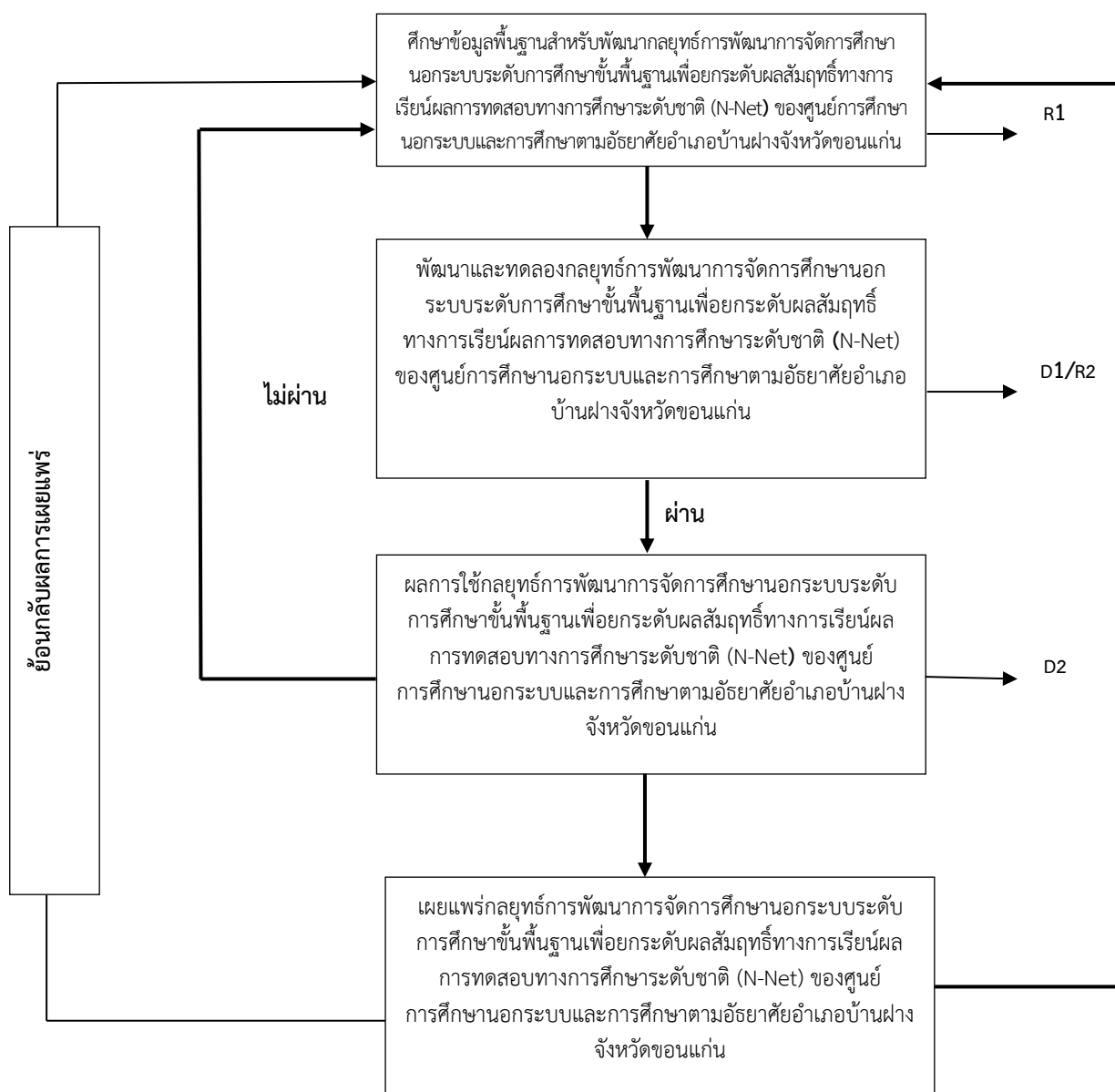
2.3 ตรวจสอบและพัฒนากลยุทธ์ โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมและปรับปรุงพัฒนาตามข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญให้เป็นฉบับสมบูรณ์นำไปจัดทำรูปเล่มคู่มือ

2.4 การตรวจสอบความเหมาะสมในการนำกลยุทธ์ไปใช้ โดยการนำไปสอบถาม ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนสถานศึกษา

ขั้นที่ 3 การทดลองและประเมินผลการใช้กลยุทธ์

ขั้นที่ 4 ประเมินรับรองและปรับปรุงให้สมบูรณ์ นำไปเผยแพร่

จากนั้นผู้วิจัยเลือกใช้กระบวนการระเบียบแบบวิจัยและพัฒนา;(Research and Development: R&D) ในการศึกษาวิจัยและพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น โดย(R1) ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (D1) ระยะที่ 2 พัฒนากลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น (R2) ระยะที่ 3 การทดลองและประเมินผลการใช้กลยุทธ์ (D2) ระยะที่ 4 ประเมินประสิทธิภาพและปรับปรุงกลยุทธ์ และเผยแพร่ ดังกรอบแนวคิดการวิจัยในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบแบบวิจัยและพัฒนา;(Research and Development : R&D) 4 ระยะ จำนวน 2 วงรอบ ดังนี้

วงรอบที่ 1

Research 1 : R1 ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ระหว่างเดือนเมษายน พ.ศ.2563–กันยายน พ.ศ.2563

Development 1: D1 ระยะที่ 2 พัฒนากลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ.2563–มีนาคม พ.ศ.2564

วงรอบที่ 2

Research 2: R2 ระยะที่ 3 การทดลองและประเมินผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ระหว่างเดือนเมษายน พ.ศ.2564-มิถุนายน พ.ศ. 2565

Development 2: D2 ระยะที่ 4 ประเมินประสิทธิภาพและปรับปรุงกลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ระหว่างเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2565– มกราคม พ.ศ.2566

ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหา โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

1.1 ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครูบุคลากรทางการศึกษา สังกัด ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ข้าราชการครู จำนวน 4 คน ครู กศน.ตำบล จำนวน 11 คน และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 7 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 23 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยศึกษากับกลุ่มประชากรทั้งหมด

ระยะที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์

2.1 การศึกษาพหุกรณี(Multi case Studies) สถานศึกษาที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้าน การศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-NET) อยู่ในระดับสูงสุด โดยการสัมภาษณ์

2.1.1 ประชากร ข้าราชการครูบุคลากรทางการศึกษา สังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองขอนแก่น อำเภอเขาสวนกวาง และอำเภอซำสูง จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวนแต่ละ 1 คน และครูผู้สอน จำนวนแต่ละ 1 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 6 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยศึกษากับกลุ่มประชากรทั้งหมด

2.2 การศึกษาความเหมาะสมในการนำกลยุทธ์ไปใช้ โดยการสอบถาม

2.2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัด สำนักงานการศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดขอนแก่น จำนวน รวมทั้งสิ้น 469 คน

2.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดขอนแก่น จำนวน 52 คน ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive
sampling) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวนแต่ละ 1 คน และครูผู้สอน จำนวนแต่ละ 1 คน

ระยะที่ 3 การทดลองใช้และประเมินผล

3.1 การประเมินผลความพึงพอใจของครูและบุคลากร โดยการสอบถาม

3.1.1 ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครูบุคลากรทางการศึกษา สังกัดศูนย์การศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน
ข้าราชการครู จำนวน 4 คน ครู กศน.ตำบล จำนวน 11 คน และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 7 คน รวม
จำนวนทั้งสิ้น 23 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยศึกษากับประชากรทั้งหมด

3.2 การประเมินความพึงพอใจผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้ของครูและให้ความช่วยเหลือของครู
ตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

3.2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้เรียนการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จบการศึกษา
และเข้าทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 90 คน
ประกอบด้วย ระดับประถมศึกษา จำนวน 5 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 43 คน และระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 42 คน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยศึกษากับประชากรทั้งหมด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาและส่งผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-Net) ของ
สถานศึกษา ดังนี้

1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึกสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-Net)
ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

2) แบบบันทึกการประชุมผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group Discussion)

3) แบบแบบประเมินความเหมาะสมการตรวจสอบ ร่างกลยุทธ์

4) แบบสอบถามความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ของกลยุทธ์

5) แบบสอบถามการประเมินความพึงพอใจของครูและบุคลากรต่อกลยุทธ์

6) แบบประเมินการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูผู้สอน

7) แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้ของครูและให้ความ
ช่วยเหลือของครูตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

8) แบบสอบถามเพื่อประเมินยืนยันกลยุทธ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้พัฒนาจากการพัฒนาเครื่องมือของ ผู้เชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์
ร่วมพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความ
เที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC)

พิจารณาประเมินความสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objective Congruence) ข้อคำถามของแบบประเมินว่ามีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล การแจกแจงความถี่ คะแนนเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คะแนนสูงสุด (Max) คะแนนต่ำสุด (Min) ฐานนิยม (Mode) มัธยฐาน (Median) พร้อมอธิบายเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยระยะที่ 1; การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น พบว่า สภาพปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง แบ่งเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารจัดการ มีสภาพปัญหา พบว่า ขาดระบบนิเทศห้องเรียนช่วยเหลือ แนะนำการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ขาดกลยุทธ์หรือแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ขาดกระบวนการจัดการความรู้หรือกระบวนการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชุมชนวิชาชีพ (PLC) เพื่อให้เกิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน และขาดสื่อหรือนวัตกรรมพัฒนาการเรียนรู้และทักษะวิชาการผู้เรียนรายบุคคล 2) ด้านครูผู้สอน พบว่า ครูขาดความตระหนัก ครูขาดทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การจัดการกระบวนการจัดการเรียนรู้รูปแบบเดิมผู้เรียนขาดการมีส่วนร่วม ขาดการเสริมแรง กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ครูขาดการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-NET) ย้อนหลัง 2 ปี ต่ำ มีรายวิชาหรือสาระการเรียนรู้ผ่านเป้าหมายมาตรฐานขั้นต่ำระดับประเทศน้อย ร้อยละการเข้าสอบปลายภาคเรียนของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำ ผู้เรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รวมถึงทักษะทางวิชาการ และ ผู้เรียนมีสภาพปัญหาที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่แตกต่างกันเป็นรายบุคคล มีความจำเป็นต้องวิเคราะห์และช่วยเหลือเป็นรายบุคคล

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยระยะที่ 2 การดำเนินการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น สรุปได้ว่า กลยุทธ์การพัฒนา มีจำนวน 3 ด้าน มีกลยุทธ์ดำเนินการจำนวน 7 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการ มี 3 กลยุทธ์ คือ ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1 การนิเทศภายในสถานศึกษา กลยุทธ์ที่ 2 การส่งเสริมชุมชนวิชาชีพ (PLC) กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนา คุณภาพครู มี 2 กลยุทธ์ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning และ กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาการเรียนรู้อย่าง 3) ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มี 2 กลยุทธ์ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง และ กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาทักษะวิชาการผู้เรียนรายบุคคล เมื่อนำกลยุทธ์ไปประเมินความเหมาะสม โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่ามีความเหมาะสมค่าเฉลี่ยภาพรวมร้อยละ 97.07 และ การประเมินความเหมาะสมในการนำไปใช้ของกลยุทธ์ โดยการสอบถาม

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 26 อำเภอ รวมทั้งสิ้น 52 คน พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.53$, S.D. = 0.47)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยระยะที่3;การทดลองและประเมินผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น พบว่า 1) ผลการวิเคราะห์การประเมินความพึงพอใจต่อการใช้กลยุทธ์ของครูและบุคลากร สังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D.=0.44) โดยด้านความพึงพอใจของครูและบุคลากรต่อการใช้กลยุทธ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด($\bar{X} = 4.71$, S.D.=0.44) สูงกว่าด้านความพึงพอใจต่อรูปแบบคู่มือกลยุทธ์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.46$, S.D.=0.44) 2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินการจัดการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning) ของครูผู้สอน สังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D.=0.47) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีพฤติกรรม การแสดงออกที่มีความเข้าใจผู้เรียน มีการใช้ภาษาที่เหมาะสม จูงใจให้เกิดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.91$, S.D.=0.29)รองลงมาคือ วิธีการหรือกิจกรรมการเรียนรู้ มีความท้าทายและมีระดับความยากง่ายเหมาะสมกับวัย สภาพ และพื้นฐานประสบการณ์ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$, S.D.=0.39)และมีการวัดประเมินผลในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน เช่น การใช้คำถาม แบบทดสอบ การปฏิบัติ ฯลฯ, กระตุ้นให้ผู้เรียนมั่นใจ มีอิสระในการคิดหรือทดลอง และรับรู้ความสามารถของตนเองและสร้างบรรยากาศชั้นเรียน ที่ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน 3) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ปีการศึกษา 2564 กับปีการศึกษา2565 พบว่า ผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน ทั้ง 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ปีการศึกษา 2565 สูงกว่าปีการศึกษา 2564 ทุกระดับ มีคะแนนเฉลี่ยภาพรวมเพิ่มขึ้นจำนวน 10.87 คะแนน โดยระดับที่มีคะแนนเพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจำนวน 13.75 คะแนน รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจำนวน 11.85 คะแนน และระดับประถมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจำนวน 7.02 คะแนน ตามลำดับ 4) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้ของครูและการให้ความช่วยเหลือของครูตามระบบดูแลช่วยเหลือ พบว่า โดยภาพรวมผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D.=0.45) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุดคือ ด้านการเยี่ยมบ้านผู้เรียน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$, S.D.=0.39) รองลงมาคือด้านการพัฒนาทักษะวิชาการโดยใช้สื่อเอกสารพัฒนาทักษะวิชาการผู้เรียนรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D.=0.47) และการจัดการเรียนรู้ของครู กับ ด้านการใช้ Application Onie PROM CARE

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยระยะที่4 ประเมินประสิทธิภาพและปรับปรุงกลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น พบว่า โดยภาพรวมผู้เชี่ยวชาญยืนยันมีประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ 99.02 ด้านที่มีประสิทธิภาพ

สูงสุดคือ ด้านการบริหารจัดการ รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาคุณภาพครู ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สรุปได้ว่า มีประสิทธิภาพทุกกลยุทธ์

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น มีประเด็นสำคัญที่ค้นพบ และนำเสนอใจควรแก่การนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น มีจำนวน 3 ด้าน มีกลยุทธ์ดำเนินการจำนวน 7 กลยุทธ์ คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ มี 3 กลยุทธ์ คือ ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1 การนิเทศภายในสถานศึกษา กลยุทธ์ที่ 2 การส่งเสริมชุมชนวิชาชีพ(PLC) กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนา คุณภาพครู มี 2 กลยุทธ์ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning และ กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง และ กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาทักษะวิชาการผู้เรียนรายบุคคล เมื่อนำไปประเมินความเหมาะสม โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า มีความเหมาะสม ค่าเฉลี่ยภาพรวมร้อยละ 97.07 และ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมในการนำไปใช้ของกลยุทธ์โดยการสอบถามความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 26 อำเภอ รวมทั้งสิ้น 52 คน พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.53$, S.D. = 0.47) สอดคล้องกับ สุริวัลย์ ลิ้มพิพัฒนกุล (บทคัดย่อ, 2562) ได้ศึกษา แนวทางการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ การศึกษานอกระบบโรงเรียน หรือ N-NET ของสถานศึกษา ที่มีผลการดำเนินงานที่ดีอย่างต่อเนื่อง โดยใช้กระบวนการ A – I – C (A : Appreciation, I : Influence, C : Control) เป็นแนวทางในการศึกษา วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติการศึกษานอกระบบโรงเรียน หรือ N-Net ของสถานศึกษา ในสังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการศึกษาผลการทดสอบ N-Net ของสถานศึกษาย้อนหลัง 2 ภาคเรียน จากนั้นจัดสัมมนาเพื่อระดมความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อมูลผลการทดสอบ N-Net ย้อนหลัง จนได้บทสรุปและนำรูปแบบที่สถานศึกษาดำเนินการจนประสบความสำเร็จมากำหนดเพื่อใช้ เป็นแนวทางของสถานศึกษาต่อไป ผลการวิจัย พบว่า 1) ด้านการบริหารงาน ผู้บริหารต้องนำผลสัมฤทธิ์ของภาคเรียนที่ผ่านมาใช้ในการวิเคราะห์วางแผนแก้ปัญหาหรือพัฒนาให้ดีขึ้น รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดเป้าหมาย โดยให้ความสำคัญด้านการติดตามผู้เรียนร่วมกับผู้สอน จัดระบบ การนิเทศภายในให้สามารถช่วยเหลือครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ทุกครั้งที่มีการพบกลุ่ม สนับสนุน งบประมาณ การจัดกิจกรรมเติมเต็มความรู้ การสอนเสริมในรายวิชาที่ยาก การจัดกิจกรรมค่ายวิชาการทุกภาคเรียน การพัฒนาผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อที่หลากหลายในการจัด กระบวนการเรียนรู้ 2) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนมีการออกแบบการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจอยากที่จะเรียนและการใช้สื่อเทคโนโลยี

มาเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ผู้สอนต้องรู้จักค้นหาข้อมูลของผู้เรียนแต่ละคน มีระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และ การติดตามผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อจะได้ตั้งศักยภาพแต่ละบุคคล และรู้ถึงวิธีการจัดการกับผู้เรียนแต่ละคน ในรูปแบบที่แตกต่างกันไป ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และนำผลการวิเคราะห์นั้นมาจัดทำแผนการ การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning การจัดกิจกรรมเสริมให้กับผู้เรียน 3) ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ มีวิธีการ เรียนรู้ที่หลากหลาย ใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนที่เหมาะสม จัดกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้านข้อเสนอแนะให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาและการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด การศึกษานอกระบบโรงเรียน หรือ N-Net นั้น สถานศึกษาควรพัฒนาผู้สอนเกี่ยวกับเทคนิคการจัดกระบวนการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง การจัดเวทีแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีระหว่างผู้สอน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PLC) การ ออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน การติดตามดูแลช่วยเหลือผู้เรียน การจัดกระบวนการเรียนรู้ในลักษณะตัวรายบุคคลกับผู้เรียนที่เรียนไม่ทันหรือเรียนอ่อน แม้แต่การจัดเป็นตัวรายวิชา (วิชาที่ยาก) หรือจัดเป็น สอนเสริม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการทำข้อสอบ รวมทั้งหาแนวทางในการแก้ปัญหาในรายตำบล โดยผู้บริหารควรออกนิเทศ และนำผลการนิเทศมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาจากประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพอย่าง

2. ผลการทดลองใช้กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น พบว่า 1) ผลการประเมินความพึงพอใจของครูและบุคลากรมีความพึงพอใจต่อการใช้กลยุทธ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning)ของครูผู้สอน สังกัด ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง โดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด ปีการศึกษา 2564 กับปีการศึกษา2565 พบว่า ผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน ทั้ง 3 ระดับ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด (N-NET) ปีการศึกษา2565 สูงกว่าปีการศึกษา 2564 ทุกระดับ 4) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้ของครูและการให้ความช่วยเหลือของครูตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน พบว่า โดยภาพรวมผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด จากผลการวิจัย สรุปได้ว่า กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง สามารถนำไปใช้พัฒนาการจัดการการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการการศึกษาระดับชาติด(N-NET) ผลการการดำเนินการสามารถแก้ไขปัญหาและส่งผลให้การจัดศึกษามีคุณภาพแบบองค์รวม เกิดผลลัพธ์ ดังนี้

2.1 ด้านผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน เมื่อผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะทางวิชาการและช่วยเหลือตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด (N-NET) สูงขึ้นทุกรายวิชา ทุกระดับการศึกษา ส่งผลให้มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของครูและการได้รับความช่วยเหลือจากระบบช่วยเหลือผู้เรียนที่ดำเนินการตามกลยุทธ์อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ครูมีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning) ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะและสนุกสนานอยากเรียนรู้ สอดคล้องกับ อารียา โสมาบุตร(บทคัดย่อ,2562) ได้ศึกษาผล การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน วิชาฟิสิกส์ เรื่อง งานและพลังงานและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและ หลังเรียนของ นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) และ 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการ เรียนรู้ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนภูกระดึงวิทยาคม ปีการศึกษา 2561 จำนวน 70 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจในการเรียนรายวิชาฟิสิกส์ เรื่องงานและพลังงาน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) มาใช้ในกระบวนการเรียนรู้ในระดับมาก

2.2 ด้านผลลัพธ์ที่เกิดกับครู เมื่อครูได้รับการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning) และ การวิจัยในชั้นเรียนส่งผลให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ ครูมีการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนด้วย กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ครูได้รับการช่วยเหลือจากการนิเทศ แนะนำของผู้บริหาร และมีการนำผลจัดการเรียนรู้มาพัฒนาต่อเนื่องด้วย กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และจัดการความรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องร่วมกันด้วยกระบวนการชุมชน วิชาชีพ PLC สอดคล้องกับ อรไท แสงลุน (2564) ที่ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมความสามารถในการ จัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโดยใช้การศึกษาชั้นเรียนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ดำเนินการ วิจัย 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการจัดการ เรียนรู้เชิงรุกของครู 2) การ สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ 3) ทดลองใช้รูปแบบ 4) ประเมิน รูปแบบ กลุ่มตัวอย่างคือ ครูอาสาสมัคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัด สุพรรณบุรี จำนวน 30 คน ผลการวิจัย ผลการ ทดลองใช้รูปแบบการส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกของครูโดยใช้การศึกษาชั้นเรียนร่วมกันผ่าน ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโดยใช้ การศึกษาชั้นเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ มากกว่า เกณฑ์ที่กำหนด ร้อยละ 70.0 (3.50 คะแนนขึ้นไป) เท่ากับ 0.86 คะแนน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 ผลการประเมินรูปแบบการส่งเสริม ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โดยใช้การศึกษาชั้นเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิง วิชาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ วิรัตน์ แก้วสุด และคณะ(2561) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการนิเทศ PPDER เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นกระบวนการ PLC สำหรับ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศ PPDER เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นกระบวนการ PLC สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 2) เพื่อศึกษาผลการทดลอง ใช้รูปแบบการนิเทศ PPDER เพื่อส่งเสริม การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นกระบวนการ PLC สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 วิธิดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) พัฒนารูปแบบการนิเทศ 3) ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศไปใช้ และ 4) การประเมินผล รูปแบบการนิเทศ กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ปี การศึกษา 2561 จำนวน 25 โรงเรียน ครูจำนวน 125 คน ผลการวิจัย พบว่า 1. รูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้น มี 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการนิเทศ และ 5) การวัดผลประเมินผล กระบวนการนิเทศ มี 5 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การเตรียมการนิเทศ 2) การปฏิบัติการนิเทศ และ 4) การวัดประเมินผล การนิเทศ และ5) การรายงานผลการนิเทศ 2. ผลการใช้รูปแบบการนิเทศ มีดังนี้ 2.1 ความรู้ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นกระบวนการ PLC ของครูผู้สอนหลังนิเทศสูงกว่าก่อน

นิเทศ ร้อยละ 70 ครูผู้สอนมีความสามารถในการเขียนแผนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นกระบวนการ PLC อยู่ในระดับมากและสามารถนำแผนไปการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active และพัฒนา Learning) ที่เน้นกระบวนการ PLC อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความสามารถในการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นกระบวนการ PLC อยู่ในระดับมากที่สุด และครูมีผลงานที่เป็นเลิศ (Best Practice) อันเกิดจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่ เน้นกระบวนการ PLC อยู่ในระดับดีเยี่ยม

2.3 ด้านผลลัพธ์ที่เกิดกับสถานศึกษา นวัตกรรม กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ(N-NET) เป็นนวัตกรรมที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ได้จริง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากเป็นกลยุทธ์คิดค้นเพื่อมุ่งพัฒนา ให้เกิดการพัฒนารูปแบบองค์รวม ทั้งด้านการบริหารจัดการ การพัฒนาคุณภาพครู การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับ จำเริญ จิตรหลัง (2562 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การยกระดับผลสัมฤทธิ์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัญหาการยกระดับผลสัมฤทธิ์ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาและร่างกลยุทธ์การยกระดับผลสัมฤทธิ์ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 3) เพื่อตรวจสอบกลยุทธ์การยกระดับผลสัมฤทธิ์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า กลยุทธ์การยกระดับผลสัมฤทธิ์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย กลยุทธ์จำนวน 3 ด้าน คือ 1) กลยุทธ์ด้านการบริหารจัดการ 2) กลยุทธ์ด้านการพัฒนาคุณภาพครู และ 3) กลยุทธ์ด้านการพัฒนาคุณภาพ

3. การประเมินประสิทธิภาพและปรับปรุงกลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น พบว่า โดยภาพรวมผู้เชี่ยวชาญยืนยันมีประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ 99.02 สรุปได้ว่า มีประสิทธิภาพทุกกลยุทธ์ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก กลยุทธ์ที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับบริบท สภาพปัญหาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง มีกระบวนการคิดค้นและพัฒนากลยุทธ์ซึ่งได้จาก 1) การศึกษาศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัย ทั้งภายในและต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางหรือกลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) การศึกษาพหุกรณี (Multi case Studies) สถานศึกษาที่มีผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติ (N-NET) สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับสูงสุด 3)การสัมภาษณ์ครูและบุคลากรศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง และ4) การสนทนากลุ่ม (Focus group) ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อจัดทำกลยุทธ์ นำกลยุทธ์ไปตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ มีการประเมินผลการทดลองใช้ และนำผลมาให้ผู้เชี่ยวชาญยืนยันประสิทธิภาพ ส่งผลให้ กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น มีประสิทธิภาพทุกกลยุทธ์ สอดคล้องกับจำเริญ จิตรหลัง (2562 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การยกระดับผลสัมฤทธิ์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย การตรวจสอบประสิทธิภาพของกลยุทธ์การยกระดับผลสัมฤทธิ์ผลการทดสอบทางการ ศึกษา ระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์การ

ยกระดับผลสัมฤทธิ์ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งกลยุทธ์ด้านการบริหารจัดการ กลยุทธ์ด้านการพัฒนาคุณภาพครู และกลยุทธ์ด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ในภาพรวมทั้งในด้านความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติและความ ถูกต้องและเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยจะเห็นได้ว่าการนำกลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ไปปฏิบัตินั้น ผู้รับผิดชอบ ต้องทำความเข้าใจกลยุทธ์ (Under Standing Strategy) โดยศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับกลยุทธ์ เป้าหมายวิธีดำเนินการ และตัวชี้วัดเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติให้สอดคล้องกับความต้องการ เมื่อศึกษา รายละเอียดการปฏิบัติดีแล้ว จึงดำเนินการนำกลยุทธ์ไปใช้ โดยนำกระบวนการ PDCA เข้ามาใช้ในการควบคุม กระบวนการดำเนินงานรายกลยุทธ์ทั้ง 7 กลยุทธ์ ดังนี้

1. **ขั้นวางแผนการดำเนินงาน (Plan)** ต้องมีการกำหนดแผนปฏิบัติการ (Planning the Action Plan) การนำกลยุทธ์ไปดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพไม่สามารถดำเนินงานโดยบุคคลเพียงคนเดียวที่ รับทราบ วิสัยทัศน์แล้วนำไปปฏิบัติการทำงานเป็นทีมในลักษณะของโครงการ/กิจกรรมที่ร่วมกันวางแผน ปฏิบัติเป็นรูปแบบที่นิยมในการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องวางแผนโครงการให้สอดคล้อง กับแผนงบประมาณ กำลังคนและระยะเวลา ที่สำคัญทีมงานต้องระดมความคิดในการวางแผนปฏิบัติการที่เป็น รูปธรรม โดยกำหนดรายละเอียดของขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างชัดเจน ตลอดจน กำหนดแนวทาง ในการประเมินและตรวจสอบความสำเร็จในการดำเนินงานและการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ

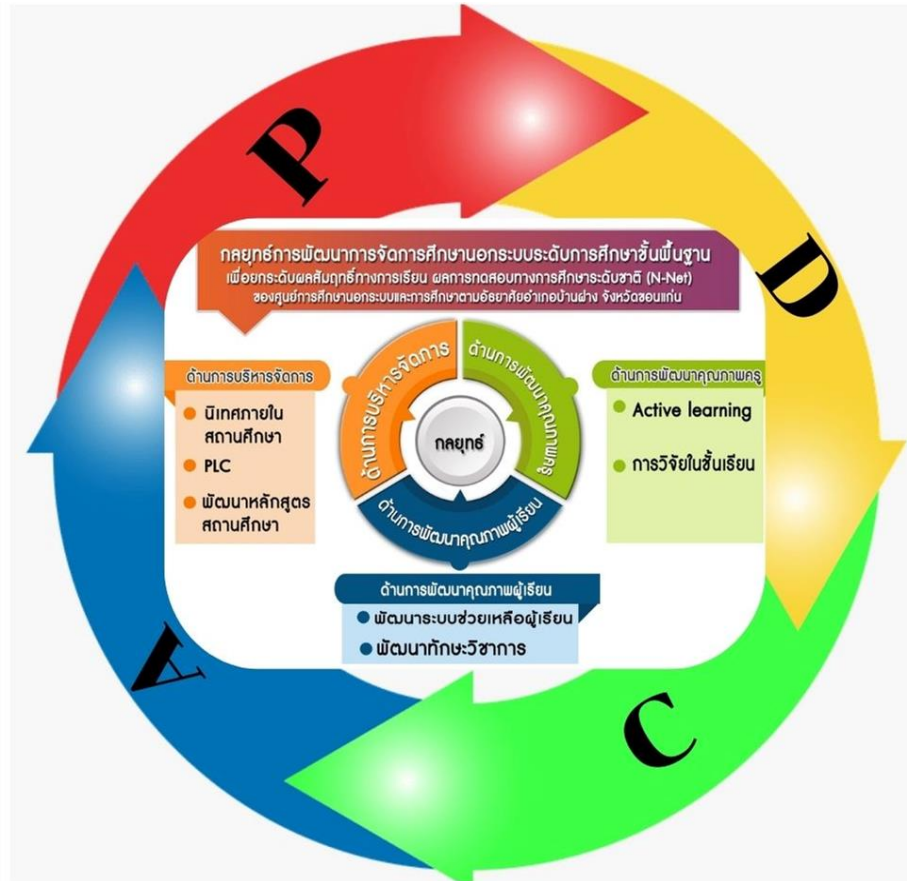
2. **ขั้นดำเนินงาน (DO)** ผู้รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรม ต้องตรวจสอบความพร้อมของโครงการ/ กิจกรรม และเริ่มดำเนินงานตามขั้นตอนที่กำหนด ตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผน นำผลการดำเนินงาน ทุกกลยุทธ์มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนวิชาชีพ (PLC) เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาและพัฒนาตามประเด็นที่ ค้นพบ เช่น การจัดการเรียนรู้ของครู การพัฒนาและแก้ไขปัญหาผู้เรียนระหว่างเรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่าง เต็มศักยภาพ การสร้างสื่อ นวัตกรรมประกอบการพัฒนาตามกลยุทธ์ เป็นต้น

3. **ขั้นตรวจสอบ (Check)** ดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

3.1 การประเมินผลตามเป้าหมายและตัวชี้วัดกลยุทธ์ โดยการตรวจสอบเชิงปริมาณจำนวนผลผลิต ตามเป้าหมายที่กำหนดในแต่ละกลยุทธ์

3.2 การประเมินผลตามกลยุทธ์ โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่กำหนดไว้ในคู่มือกลยุทธ์การพัฒนา การจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบ ทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

4. **ขั้นพัฒนา ปรับปรุง (Action)** ผู้รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรมต้องติดตามและตรวจสอบผลลัพธ์จาก ขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อนำข้อมูลจากการดำเนินงานมาวิเคราะห์และประเมินผลว่าการดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย ที่กำหนดเพียงใด มีปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงานไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนวิชาชีพ PLC เพื่อกำหนด แนวทางแก้ปัญหาและพัฒนาให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพขึ้น และดำเนินการพัฒนาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ผลการประเมิน สรุปแนวทางควบคุมกระบวนการดำเนินงานตามกลยุทธ์ โดยใช้กระบวนการ PDCA ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 โมเดลกระบวนการ PDCA ในการควบคุมกระบวนการดำเนินงานตามกลยุทธ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอไว้ 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. สถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำกลยุทธ์ไปใช้อย่างต่อเนื่อง และมีการพัฒนากลยุทธ์เพิ่มเติมตามบริบทการเปลี่ยนแปลงของนโยบาย สังคมโลกและสังคมปัจจุบัน รวมถึงบริบทผู้เรียนที่เข้ามาเรียนในแต่ละปีการศึกษา ที่มีความแตกต่างกัน ในบริบทสถานศึกษา

2. สถานศึกษาแห่งอื่นควรนำกลยุทธ์ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับศักยภาพของสถานศึกษาตนเอง ซึ่งการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติควรมีการประชุม วางแผน ชี้แจง เพื่อสร้างความเข้าใจกับบุคลากร จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี โดยให้สอดคล้องกับกลยุทธ์การยกระดับผลสัมฤทธิ์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (N-NET) จัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการต่างๆ ตามแผนกลยุทธ์ นิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์อย่างต่อเนื่อง มีการประเมินผลสำเร็จของกลยุทธ์ตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ และควรจัดทำคู่มือการดำเนินงานตามกลยุทธ์

3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาควรได้รับการพิจารณาความดีความชอบให้สอดคล้องกับความสามารถในการสอนเพื่อ ยกย่องระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

4. ในการพัฒนานักกลยุทธ์ไปใช้พัฒนาการจัดการศึกษา ควรมีการบูรณาการแต่ละกลยุทธ์ให้มีความเชื่อมโยงกัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาแบบองค์รวม ส่งผลให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน

5. อาจนำกลยุทธ์นี้ไปปรับใช้กับการพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบและการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยอื่น เช่น การพัฒนาการจัดการศึกษาต่อเนื่อง การศึกษาตามอัธยาศัย โดยเลือกใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสม และคิดค้นกลยุทธ์เพิ่มเติมตามสภาพปัญหาและบริบทสถานศึกษาหรือทิศทางการพัฒนาสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการนำเสนอกลยุทธ์จากการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติน (N-NET) ในบริบทของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น หากสถานศึกษาอื่นนำไปใช้ควรมีการปรับให้สอดคล้องกับบริบท สภาพปัญหา และควรพัฒนาต่อยอดเพื่อศึกษาความสำเร็จ ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์เพื่อปรับให้สอดคล้องเหมาะสมต่อไป

2. ควรทำการศึกษาวิจัยโดยใช้เทคนิคอื่นๆ เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยเชิญภาคีเครือข่าย มหาวิทยาลัยที่เป็นแหล่งวิชาการ ผู้เรียน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมวิจัยด้วย เพื่อสร้างเครือข่ายทางวิชาการและให้เกิดการขยายผลการพัฒนาในวงกว้าง หลากหลายบริบทอันจะนำมาซึ่งกลยุทธ์ใหม่ๆ และรูปแบบการพัฒนาแบบใหม่ที่ส่งผลดีต่อผู้เรียน ครู และสถานศึกษาสูงสุด

3. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการนำเสนอกลยุทธ์การพัฒนาการจัดการการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐานเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวิจัยต่อไปควรเป็นไปในลักษณะการศึกษากลยุทธ์ไปปรับใช้กับการพัฒนาคุณภาพครู หรือการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์หรือทิศทางการพัฒนาของสถานศึกษา เพื่อศึกษาผลการพัฒนา ความสำเร็จ ความเป็นไปได้ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ครู และสถานศึกษา

4. ควรทำการวิจัยพัฒนากลยุทธ์เพิ่มเติมเพื่อยกระดับให้สามารถนำไปพัฒนาการจัดการศึกษาทั้งระดับสถานศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษา หรือองค์กรอื่น เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงทางด้านผลลัพธ์ที่เกิดจากการพัฒนาให้สูงขึ้น และเป็นสารสนเทศในการนำไปใช้เชิงนโยบายต่อไป

5. ควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนาเฉพาะกลยุทธ์ที่เลือกใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษา ตามประเด็นเป้าหมายการพัฒนาของสถานศึกษาแห่งอื่นโดยคิดค้นกลยุทธ์การพัฒนาเพิ่มเติม และศึกษาผลลัพธ์ที่เกิดจากการพัฒนาเป็นสารสนเทศในการใช้พัฒนาต่อไป

6. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลลัพธ์ที่เกิดจากการใช้กลยุทธ์ และปัจจัยความสำเร็จของกลยุทธ์กับการพัฒนา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กาญจนา บุญส่ง (2559). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 2*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

- ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์. (2543). *การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพมหานคร :โอเดียนส์ไตร์.
- คำดี สารจันทร์. (2557). *ยุทธศาสตร์การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของโรงเรียนมัธยมยางสีสุราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- จักร ดิงศภิตย์. (2553). *กลยุทธ์: การสร้างและการนำไปปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : เอ็กเปอร์เน็ต จำกัด.
- ธนิตขารปิตาระโพธิ์. (2556). *จิตสาธารณะ: รูปแบบนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: เอ็กเปอร์เน็ต จำกัด.
- ไพลินสมังคละ. (2559). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3*. มหาสารคาม, วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Sergiovanni, T. (1994). *Building Community in Schools*. San Francisco, CA: Jossey Bass.
- Thompson and Strickland. (1999). *Strategic Management Concept and Cases*. 11th ed. Singapore: McGraw-Hill.
- Verber Naney Warner. (1995). A study of a doctoral program in Higher Education as a field Of study using a strategic planning Model University of Georgia, *Dissertation Abstracts International* 56(08), 25.
- Wheelen, T.L. and Hunger, J.D. (2008). *Strategic Management and Business Policy*. 11st edition Prentice Hall Inc.
- Zimmerman, C.B. (1996). Self-Selected Reading and Interactive Vocabulary Interactive Vocabulary Instruction Knowledge and Perceptions of Word Learning Amoooh L2-Learners. *Dissertation Abstracts International*, 56(9): 3521-A; March.